

ĎÁBLÍK

Elektronický zpravodaj pro členy a přátele Cally • Číslo 237 • Vychází 27. září 2023

Milí čtenáři,

onehdy jsem se v horkém letním odpoledni vydal na kole do nejmenované přírodní rezervace a cestou potkal dva hasiče v zásahových oblecích. Na rozdíl ode mne si neprohlíželi přírodní krásy. Rozhlíželi se a něco hledali. V duchu jsem je politoval, že jim v tom vedru asi nebude v těžkých a tmavých oblecích právě nejlépe. Když mě míjeli, zeptali se zdvořile, zda jsem poblíž neviděl sršní hnízdo. Řekl jsem jim po pravdě, že v tomto konkrétním místě si sršní hnízdo nevybavuji, ale že ve starých stromech v okolí se sršních kolonií určitě usídlila spousta a nevidím důvod, proč je likvidovat. Mezitím se k našemu rozhovoru přidali další kolemjdoucí a ani oni se necítili ohroženi sršněmi, po nichž nebylo ani vidu ani slechu. Hasiči nám skoro omluvně vysvětlovali, že důvod k zásahu také moc nevidí, ale kdosi jim zavolal a oni pak museli vyjet a zasáhnout. Když jsem se vracel, potkal jsem je znovu. Sršní hnízdo prý (naštěstí) nenašli.

Sršeň obecná (ano, je rodu ženského) samozřejmě nepatří zrovna mezi domácí mazlíčky. Dovedu pochopit, že sršní nebo vosí hnízdo může představovat nebezpečí na půdě nebo v zahradní kůlně, kam často lidé chodí nebo kde si hrají děti. Dost dobře ale nechápu myšlenkové pochody člověka, který procházející přírodní rezervací uvidí sršní hnízdo, zavolá linku 150 a žádá jeho okamžité zničení. Zničení sršního hnízda, které hasiči ani podrobným průzkumem nenajdou, takže asi nemůže nějak významně ohrožovat lidi na cestě. Navíc na konci léta, kdy kolonii zbývá už jen několik týdnů života. Samozřejmě vím, že alergiky může sršní jed ohrozit na životě. To ovšem platí i o jedu včelím a zatím kvůli tomu nelikvidujeme úly na potkání. Včely medonosné mají přitom více jedu než sršně a člověka bodají mnohem ochotněji.

My, „moderní“ lidé žijeme ve sterilním prostředí, z něhož jsme zvládli odstranit většinu nebezpečných fenoménů. Začali jsme se proto bát různých živočichů, o nichž toho vlastně mnoho nevíme. Narazil jsem dokonce na informaci, že některé maminky se údajně obávají kvetoucích trávníků ve městech, protože na ně létají včely, jež by mohly jejich děti bodnout. Na druhé straně však existují pozitivní příklady. Jistá firma přestala na jedno léto používat dopisní schránku, v níž se usídlila kolonie vosíků. A co se samotných sršních týče, existují i lidé, kteří pro ně vyvěšují speciální budky. Z hlediska zahrádkářského se samozřejmě jedná o velice racionální postup, neboť sršně se mohou stát vítanými pomocnicemi při ochraně úrody. Samy sebe i svoje larvy totiž živí především různým hmyzem. Navíc je kvůli zálibě v nektaru počítáme i mezi opylovače, takže nějaké to nakousávání zrajícího ovoce jim můžeme klidně odpustit. Sršní budky se pochopitelně umísťují do klidných a odlehklých míst zahrady, aby si lidé a sršně vzájemně nevadili.

Tak co, pozvete napřesrok sršně do zahrady?

Jiří Řehounek

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Investor rekreačního satelitu v Kovářově odmítl projekt významně přepracovat.....	str.4-5
Dioxiny ze spaloven se dostávají do potravin lokálního původu v různých koutech světa.....	str. 11-12
Pozvánky na akce.....	str. 16-20

Kartáčování osiva ve Stromovce

Jedním z hlavních problémů při zakládání nebo dosévání květnatých trávníků zůstává nedostatek vhodného osiva. Pro některé oblasti už sice existují regionální směsi semínek, zdaleka však nepokrývají celé území ČR. Jednou z alternativ k zakoupení osiva může být tzv. Kartáčování. V rámci semináře, který na začátku září pořádala Calla ve spolupráci s Přírodovědeckou fakultou JU, si mohli jeho účastníci ve Stromovce prohlédnout v akci čtyři různé kartáčovací stroje a porovnat jejich možnosti. V dnešním fotoblogu si je můžete prohlédnout i vy. A pokud byste se chtěli podívat, jak pracují, videa najdete na Facebookovém profilu Cally.

Jiří Řehounek

Návrh klimaticko-energetického plánu řeší náhradu uhlí, ale nevyužívá možností obnovitelných zdrojů a příliš sází na jádro

Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo životního prostředí předložily do meziresortního připomínkového řízení návrh Vnitrostátního plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu. Ekologické organizace z asociace Zelený kruh upozorňují, že návrh plánu se sice oproti předchozím verzím přiblížil k českým cílům pro obnovitelné zdroje a úspory energie, ale nedosahuje jich. Návrh stále uměle zastropovává rozvoj obnovitelných zdrojů, a naopak jako povinný vstup do modelování zadává čtyři nové jaderné reaktory, bez ohledu na cenu a rizika zpoždění výstavby. Návrh plánu přináší i řešení náhrady uhlí, tak aby mohla jeho těžba a spalování skončit v roce 2033, a naplňuje tak podmínku tohoto cíle v programovém prohlášení vlády.

Návrh Vnitrostátního plánu na základě modelování nového (třetího) scénáře energetiky počítá s pokrytím třiceti procent spotřeby energie z obnovitelných zdrojů, což je více, než vycházelo v předchozích dvou scénářích (24-26,6 %) [viz]. Ministerstva toho dosáhla korekcí nereálně vysokého výhledu celkové spotřeby energie oproti minulým verzím. Nový scénář ale stále nenaplnuje cíl pro podíl obnovitelných zdrojů energie (OZE) na spotřebě energie v ČR, který by měl být mezi 33 a 35 procenty.

Scénář totiž počítá s větším umělým omezením rozvoje větrné (maximálně 1,5 GW v roce 2030) a solární energetiky (maximálně 10,1 GW v roce 2030) než ambicióznější z původních scénářů. Odborné studie [zde a zde] přitom ukazují možnost dostat se do roku 2030 na 15 GW ve fotovoltaice a na 2 GW větrných elektráren. Pro zvýšení podílu OZE na spotřebě energie v ČR na úroveň minimálně 34 % se vyjádřila také [veřejnost v první kole veřejné konzultace](#), jejíž výsledky ale při přípravě návrhu nebyly nijak zohledněny.

Ekologické organizace opakovaně upozorňují, že výsledky modelování pracující s ekonomickou nákladovostí jednotlivých zdrojů dávají falešné výsledky, protože zadání ministerstev počítá s naprosto nereálně nízkými náklady na výstavbu nových reaktorů a nerealisticky blízkými termíny jejich spuštění (2035 první malý modulární reaktor, v roce 2036 první velký v Dukovanech a v roce 2039 a 2041 další dva v Temelíně).

Návrh Vnitrostátního plánu počítá s koncem uhlí nejpozději v roce 2033 z důvodu neúnosných nákladů na jeho spalování. Ekologické organizace oceňují, že v oblasti elektroenergetiky jsou mezi hlavní vrcholové cíle České republiky zařazeny cíle jako:

- zásadní rozvoj větrných elektráren, která doplní už probíhající rozvoj fotovoltaických elektráren;
- rozvoj prvků řízení flexibility, mj. různých forem akumulace, nebo demand side response, aby byla zajištěna stabilita elektroenergetické soustavy;
- zajistit urychlení povolovacích režimů pro výstavbu obnovitelných zdrojů energie.

Meziresortní připomínkové řízení probíhá do 5. října. Následně budou vypořádány připomínky a návrh Vnitrostátního plánu bude projednán vládou ČR a odeslán Evropské komisi, která pošle své připomínky a návrhy změn. Finální plán by měla ČR odevzdat do 30. června 2024. Ještě předtím (do konce roku 2023) chce vláda projednat návrhy Státní energetické koncepce ČR a Politiky ochrany klimatu v ČR.

Jiří Koželouh, vedoucí energetického programu Hnutí DUHA, říká: *“Návrh Vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu již nyní na základě robustního modelování energetiky ukazuje, že je možné zajistit náhradu uhelných elektráren do roku 2033. Stále však počítá se zbytečnými stropy pro obnovitelné zdroje, nevyužívá český potenciál a v důsledku toho nepřinášá cestu ke splnění férového podílu České republiky na novém celounijním cíli pro obnovitelné zdroje. To kontrastuje s tím, že zároveň - velmi správně - označuje rozvoj větrných elektráren, akumulace, chytrého řízení spotřeby či urychlení povolovacích procesů pro obnovitelné zdroje za vrcholové cíle ČR. Aby se to povedlo, je nutné zvýšit ambice a využít potenciál.”*

Štěpán Vizi, expert na klimatickou politiku Centra pro dopravu a energetiku, říká: *“Návrh plánu správně počítá s rychlejším snižováním emisí skleníkových plynů a navýšením příspěvku České republiky k plnění klimatických cílů. Například v oblasti obnovitelných zdrojů energie si ale klade zbytečně nízké cíle. Existuje přitom hned několik aktuálních scénářů a studií, které s rychlejším rozvojem OZE počítají. Analýzy jasně ukazují, že bez budování nových zdrojů obnovitelné energie by evropské ceny elektřiny byly v posledních letech ještě výrazně vyšší. Čím rychleji výstavbu obnovitelných zdrojů nastartujeme, tím bude celá*

transformace energetiky pro Česko výhodnější.”

Jaroslav Bican, vedoucí energetické kampaně Greenpeace ČR, říká: *“Vítáme, že scénář, ze kterého vychází návrh Vnitrostátního plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu počítá s koncem uhlí nejpozději v roce 2033. A že návrh také řeší náhradu za uhlí, aby jeho těžba a spalování mohly skutečně skončit. Klíčové ovšem je, aby se to promítlo i v praxi a státní orgány se podle něj řídily, a to konkrétně v případě velkolomu Bílina, kde Obvodní báňský úřad už nepravomocně rozhodl o prodloužení těžby minimálně do roku 2035. V opačném případě hrozí, že Vnitrostátní plán zůstane pouze na papíře.”*

Edvard Sequens, energetický konzultant v Calla - Sdružení pro záchranu prostředí řekl: *“Probíhající modelování mělo najít nákladově optimální transformaci naší energetiky. Bohužel výstupy jsou výrazně zkreslené, protože namísto ekonomiky dostala přednost politická touha prosadit jádro za každou cenu - model musí povinně vybrat tři velké reaktory a jeden střední a pro jistotu jsou pro ně zadány naprosto nereálně nízké očekávané investiční náklady, které neodpovídají reálně stavěným blokům v Evropě či USA a neodpovídají ani analýzám ministerstva financí.”*

Tiskový komentář členských organizací Zeleného kruhu zabývajících se energetikou

Investor rekreačního satelitu v Kovářově odmítl projekt významně přepracovat

Spolky chránící přírodu a krajinu na Lipensku nesouhlasí s výstavbou nového rekreačního satelitu u Kovářova. Investor předložil v létě krajskému úřadu novou, mírně upravenou variantu, která ale stále neřeší negativní vlivy záměru na životní prostředí.

Spolky Calla, Lipensko pro život a Šumava Ne Na Prodej od počátku aktivně připomínkují záměr na výstavbu kovářovského areálu v rámci procesu posuzování vlivů na životní prostředí (EIA). V této fázi

jde už o druhou, přepracovanou verzi dokumentace EIA, protože tu první investorovi krajský úřad pro závažné nedostatky vrátil k přepracování. Ve vyjádření krajského úřadu se mimo jiné dočteme, že investor má *"...dopracovat územní variantu, která prokazatelně nebude generovat (bude minimalizovat) významně negativní vlivy a dopady... například varianta bez realizace II. Etapy."*

„S touto podmínkou se však investor příliš nepáral.

V přepracované dokumentaci píšou její autoři, že oznamovatel jinou variantu nepřipouští, a proto ji neposuzovali. To je ovšem v příkrém rozporu s požadavkem na přepracování dokumentace. O nějakém minimalizování negativních vlivů na životní prostředí pak nemůže být ani řeč,“ domnívá se Jiří Řehounek z Cally.

Spolky i řada lidí z Lipenska, Jihočeského kraje i celé ČR, se domnívají, že další výstavba nevratně poškodí přírodu a krajinu a dále zhorší kvalitu vody v Lipně. V konečném důsledku by to znamenalo, že Lipensko přestane být pro turisty a rekreanty atraktivní. K Lipnu se přece jezdí především za čistou přírodou, klidem a koupáním. Zdá se, že poptávka slábně již nyní, vzhledem k poměrně nízké obsazenosti ubytovacích kapacit na Lipensku v letošní letní sezóně.

„Nové developerské projekty jenom zhoršují stav životního prostředí na Kovářovském poloostrově. Další čistírny odpadních vod budou vypouštět vodu do malého Milenského potoka a zhoršovat kvalitu vody v něm i v Lipně. Místní komunikace nejsou připravené na zvýšenou dopravní zátěž, která navíc omezuje pohyb zvěře krajinou. I na kovářovské návsi vidáme čím dál častěji zmateně pobíhající srny,“ říká Blanka Lavičková ze Spolku chatová osada Hrdoňov, který vznikl teprve nedávno.

„Investorovi se ani v nové verzi nepodařilo eliminovat nebo alespoň omezit negativní vlivy zamýšleného areálu. Patří mezi ně zábor kvalitní zemědělské půdy a volné krajiny, ztráta biologické rozmanitosti, úbytek zvláště chráněných, ohrožených a vzácných druhů, narušení zachovalého krajinného rázu nebo další zhoršení kvality vody. Proto jsme ve svých připomínkách navrhli, aby krajský úřad záměr nepovoloval,“ uzavírá Vladislav Smolka ze spolku Šumava Ne Na Prodej.

Společná tisková zpráva spolků

Odkaz na elektronickou verzi Petice za záchranu „jihočeského moře“ a okolní krajiny: [https://www.petice.com/za zachranu jihoceskeho more](https://www.petice.com/za_zachranu_jihoceskeho_more) (dosud více než 4000 občanů)

Ochrana přírody místo lyžování

Médii proběhla zpráva, že francouzském městě La Sambuy poblíž nejvyšší evropské hory Mont Blanc zavřeli lyžařský areál a demontovali vleky. Místní sjezdovky přitom dosahovaly do nadmořské výšky 1850 metrů. Naše skiareály pochopitelně takových výšek z určitého důvodu dosáhnout nemohou, přesto u nás v poslední době rostly jako houby po dešti. Po čem taky jiném, když sněhu je v nich v zimě obvykle poskrovnu. Především ty, které leží hlubokou pod tisícovkou metrů nad mořem pak musí spoléhat na umělý sníh, což ovšem stále více platí i pro ty výše položené.

Ani klimatické změny nebo nutnost umělého zasněžování ovšem neodrazuje investory od dalších lyžařských dobrodružství, často bohužel situovaných do zachovalých přírodních oblastí. V době poměrně nedávné se naštěstí podařilo odvrátit výstavbu areálů v Boleticích (na Špičáku nebo na Chlumu) a na šumavské Smrčině. Nověji jsou ve hře další lyžařské rezorty u Horní Plané nebo Loučovic (zde jako výrazné rozšíření lipenského areálu). Riskuje přitom nejen soukromý investor (jak se jeden z nich vyjádřil do médií), ale i my

ostatní. Zatímco investor může přijít jen o peníze, společnost dává do banku lesní porosty na místě budoucích sjezdovek, vodní zdroje, krajinný ráz nebo místa výskytu chráněných druhů.

V souvislosti s koncem sjezdového lyžování v La Sambuy citovaly Novinky skupinu Mountain Wilderness, která eviduje ve Francii od roku 2001 22 zrušených vleků a odhaduje, že dalších 109 jich je mimo provoz. V La Sambuy však nesedí s rukama v klíně. Starosta města řekl médiím, že se nyní chtějí svíce soustředit na „letní outdoorové aktivity, ochranu přírody a její poznávání.“ Pochopitelně nechceme obcím na Lipensku něco podsouvat, ale možná by se mohly ve Francii trošičku inspirovat.

Jiří Řehounek

Podíl přirozené obnovy českých lesů je stále rekordně nízký. Ve zbytečném vysazování stromků utápí ČR nejvíce zdrojů v celé Evropě

České lesy jsou pouze zhruba z jedné dvacetiny tvořené přirozeně vzniklými porosty. Česká republika je navíc stále v čele žebříčku evropských zemí s největším podílem umělého zalesňování. A to, přestože dle čerstvých dat v ČR roste i míra přirozené obnovy lesů, tedy obnovy nezaložené na umělém zalesňování lidmi, ale na spontánním výsevu semen.

Podle mezinárodního výzkumu State of the European Forests 2020 dosahuje Česká republika mezi sledovanými zeměmi zcela nejvyššího podílu uměle vysazených lesů: 95 procent. Uměle vysazené lesy přitom v Evropě průměrně tvoří jen 29 procent. Naopak celých 143 milionů hektarů neboli 66 procent všech evropských lesů je vzniklých přirozenou obnovou nebo zarůstáním.

Přestože aktuální data z ČR ukazují, že loni byla pětina celkového zalesnění přirozená, stále jsme s 80 procenty umělého zalesňování lesů nepřehlédnutelnými rekordmanky. Podíl lesů vzniklých znovuzalesňováním a výsadbami přesahujících 60 procent lze najít jen v osmi evropských zemích, jmenovitě ČR, Polsku, Belgii, Dánsku, Islandu, Irsku, Nizozemsku a Velké Británii.

Špatný zdravotní stav českých lesů dlouhodobě podlamují nejen emise znečišťujících látek a nevhodná druhová skladba, ale právě i dopady umělého vysazování lesů, které u nás vede

ke stejnověkým a druhově fádním porostům. Ty následně bývají oslabené a často se rozpadají, uměle vysázené lesy také nedokáží efektivně čelit probíhající klimatické změně.

Právě proto Hnutí DUHA v září tohoto roku předloží Ministerstvu zemědělství Plán pro zdravé lesy, který představí změny nezbytné k tomu, abychom českou lesní krajinu připravili na další oteplování a udrželi ji ekologicky i hospodářsky vyváženou.

Jan Skalík, koordinátor kampaně Zachraňme lesy vysvětluje: „Musíme zabránit tomu, aby se nyníjší příležitost promrhala tím, že se na rozpálené holiny vysazují další málo odolné lesy či dokonce smrkové monokultury, které zajdou suchem. Potřebujeme plán pro zdravé lesy. Ministr Výborný by měl urychleně do mezirezortního řízení předložit novely mysliveckého a lesního zákona, a začít tak skutečně pomáhat českým lesům.“

Tisková zpráva Hnutí DUHA (redakčně upraveno)

Podle nové studie nám výsadba lesů se zmírněním změny klimatu příliš nepomůže. Je třeba snižovat emise

Studie nedávno publikovaná v prestižním časopise Nature ukazuje, že ukládání uhlíku v lesích má na zpomalení změny klimatu velmi malý dopad a bez urychleného snižování emisí se tedy neobejdeme. Nevelký potenciál, které uložení dodatečného uhlíku v lesích představuje, má být podle vědců využito pro kompenzování zbytkových emisí například ze zemědělství, které se může stát uhlíkově neutrálním pomaleji než energetika či doprava.

Přestože se o ukládání uhlíku v lesích uvažovalo jako o významné pomoci k tomu, aby globální oteplování nepřesáhlo 1,5 °C, výzkum publikovaný v časopise Nature [Roebroek et al. 2023. *Releasing global forests from human management: How much more carbon could be stored? Science 380, str. 749–753*] využívající strojové učení ukazuje, že i odstranění všech lidských zásahů do lesů na celém světě by vedlo jen k zachycení dodatečných 44 miliard tun uhlíku. To je pouze o 16 % víc, než lesy zadržují nyní a odpovídá to přibližně 4 letům současných emisí CO₂ vypouštěných lidskou činností.

V minulých desetiletích díky rostoucím teplotám a zvýšené koncentraci CO₂ probíhala fotosyntéza účinněji a vedla k rychlejšímu růstu stromů, a tedy i k ukládání dodatečného uhlíku. Jak ukazují data z Evropy [Korosuo et al. 2023. *The role of forests in the EU climate policy: are we on the right track? Carbon*

Balance and Management, 18:15, 14 str.], mezi lety 1950 a 1999 se každoroční míra ukládání uhlíku v lesích pravděpodobně zpět násobila. Tento přiřizovaný nárůst dřevní hmoty tak v lesích mírného pásma dočasně vyrovnával efekty nedílné dynamiky lesních ekosystémů, mezi které patří požáry, vývraty při vichřicích či gradace hmyzích populací.

Efekt oxidu uhličitého však asi před dekádu dosáhl svého maxima a nyní celosvětově začínají převládat dopady sucha a změny klimatu

vedoucí k rozpadu málo adaptovaných lesů. Česko, Rakousko, Německo, Polsko či Slovensko zažívají v posledních letech velká sucha mnohde následované mimořádně silným rozpadem nevhodně vysázených monokultur, například smrků či borovic citlivých na suchu. Lesní požáry se častěji rozšiřují v Portugalsku a Itálii a vichřice vedou k rozsáhlým polomům v Itálii a Rakousku.

Lesy se tak nyní mohou globálně stát čistým zdrojem uhlíku namísto jeho pohlcování. Zjištění výzkumného centra Evropské komise ukazují, že nynější pokles přírůstu lesů a současné zvyšování těžby a rozpadu lesů v Evropě vede k rychlé ztrátě schopnosti lesů ukládat uhlík, jak se již projevilo během rozpadu smrkových monokultur i v České republice. Jen v roce 2019 uniklo díky těžbě lesů do atmosféry 15 milionů tun CO₂, což je více než všechna osobní auta a dodávky dohromady [viz]. Pokračování dosavadních hospodářských postupů by pak dle výzkumníků vedlo k dalšímu poklesu ukládání uhlíku. Česká republika je přitom zavázána přispět k naplnění cíle, který Evropské unii k roku 2030 stanoví uložení dodatečných 310 milionů tun CO₂ v krajině.

Celoevropská analýza [Gusti et al. 2020. *The Effect of Alternative Forest Management Models on the Forest Harvest and Emissions as Compared to the Forest Reference Level. Forests 11, 794–822*] přitom zjistila, že při zavedení výběrové namísto plošné těžby lesů, zpestření druhového složení lesů a vyčlenění míst pro divokou přírodu, tedy opatření, která prosazuje i kampaň Hnutí DUHA Zachraňme lesy [5], by mohl být cíl EU pro zadržení uhlíku v lesích k roku 2030 dosažitelný i při mírném zvýšení, a to i při zachování stávajícího množství těženeho dřeva.

Jan Skalík, koordinátor kampaně Zachraňme lesy vysvětluje: „*Studie z časopisu Nature ukazuje, že pokud nebudou budoucí lesy dostatečně odolné a adaptované, může se při jejich rozpadu uvolnit do atmosféry až čtyřnásobné množství uhlíku, než jaké by mohly teoreticky maximálně pohltit navíc. Zaměřit se na odvrácení tohoto rizika je tedy mnohem smysluplnější, než nákladně a narychlo sázet málo odolné sazenice.*”

„*Pro uložení uhlíku v krajině je nezbytné rychlé přijetí klimaticky inteligentního lesního hospodaření, které počítá s rozšířením míst pro divokou přírodu a odkladem těžby starých listnatých lesů. I uhlík v mrtvém dřevě ponechaném v lese se do atmosféry neuvolňuje okamžitě, ale trvá desetiletí, než se rozloží. Kromě toho je větší zastoupení starých stromů a mrtvého dřeva nezbytné pro zpomalení poklesu biologické rozmanitosti v lesích. Ministr zemědělství by měl urychleně předložit lesní zákon, který to zajistí.*”

Tisková zpráva Hnutí DUHA

Hnutí DUHA

Splní vládní koalice svůj předvolební slib?

Obce dotčené hledáním místa pro úložiště jaderného odpadu pozorně sledují vývoj okolo přípravy a schvalování [zákona souvisejícího s hlubinným úložištěm radioaktivního odpadu - sněmovní tisk 367](#), jehož projednání již bylo několikrát v Poslanecké sněmovně odloženo. Pevně věříme, že v nastalé situaci vládní koalice dostojí svého předvolebního slibu a posílí postavení obcí v příslušném zákoně. Jedině souhlas dotčených obcí s umístěním úložiště na jejich území dokáže zajistit respektování zájmů obcí a jejich občanů, jak je požaduje i atomový zákon [Atomový zákon č. 263/2016 Sb., par. 108 odst. (4): „Postup při stanovení průzkumného území pro ukládání radioaktivního odpadu v podzemních prostorech, postup při stanovení chráněného území pro ukládání radioaktivního odpadu v podzemních prostorech, postup při povolování provozování úložiště radioaktivního odpadu a postup, jak zajistit respektování zájmů obcí, kterým náleží příspěvek z jaderného účtu dle § 117 odst. 1, a jejich občanů v těchto procesech, stanoví zvláštní zákon.“]. Požadavek obcí na spolurozhodování o tak mimořádné stavbě je princip běžně používaný v mnoha demokraticky vyspělých zemích a rozhodně pak v těch, v nichž již pokročili v povolování úložiště nejdále, jako je [Finsko](#) nebo Švédsko. Platforma proti hlubinnému úložišti proto požádá poslankyně a poslance, aby takové návrhy podpořili.

V České republice představitelé obecních samospráv reálně nemají příliš možností, jak obhajovat zájmy svých občanů při rozhodování státu o úložišti, které výrazně zasáhne do života jejich i mnoha dalších budoucích generací. Posílení jejich práv by mohlo pozitivně posunout dnešní silně kontroverzní proces. Obce a spolky sdružené v Platformě proti hlubinnému úložišti vnímají chybějící skutečné posílení práv obcí, jako nesplnění slibů, které tato vláda dala [„Posílíme práva dotčených obcí při případném rozhodování o umístění hlubinného úložiště. Budeme vyhodnocovat i jiná řešení, než je konečné umístění hlubinného úložiště v ČR.“, [Aktualizované Programové prohlášení vlády](#)].

Dotčeným samosprávám se rovněž nelíbí, že Správa úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) spustila proces povolování průzkumných území pro geologické práce před tím, než byl zákon přijat. Tato správní řízení tak probíhají podle dnes platných zákonů, a ne podle projednávaného zákona o řízeních souvisejících s hlubinným úložištěm radioaktivního odpadu.

Michael Forman, mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti řekl: „Jsem si jist, že pokud by došlo k uzákonění souhlasu obcí a nastavení jasných technickobezpečnostních pravidel a rovněž ve správné výši nastavených kompenzací, cesta k nalezení konečné lokality bude otevřená. Ostatně je to jediná správná cesta, která v demokratické společnosti, ke které se hlásíme, je možná a povede k cíli, který si státní úřady vytyčily - vybudování hlubinného úložiště jaderného odpadu.“

Tisková zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti

Nedej se: Řeka není záchod

V neděli 10.9. měl v České televizi premiéru nový díl pořadu Nedej se pod názvem „Řeka není záchod“. Navazuje na díl z prostředí Rudolfova a okolí s názvem „Příliš velké odlehčení“ odvysílaný 21.5., o němž bylo informováno v předchozích Rudolfovských listech (4/2023 na str. 8) a který srozumitelným způsobem popsal vážné selhávání systému ochrany vod při odvádění odpadních vod do čistíren a dopady na přírodu a zdraví člověka.

Premiéra nového dílu se vrací ke kauze znečišťování potoků a řek splašky z jednotné kanalizace. Když

zaprší, může dojít k přehlcení takzvaných odlehčovacích komor a do přilehlého toku tak vyteče vše, co se v kanálu právě nachází se všemi důsledky. Mohou vzniknout škody ekologické, finanční ale i hygienické. Tento proces má ochránit potrubí a čistírnu odpadních vod před poškozením. Kdo ale ochrání potoky a řeky před znečištěním a obyvatele před zdravotními komplikacemi?

Po odvysílání dílu jsem obdržel několik podnětů, kdy v souvislosti s dešti dochází k zápachu a znečištění místních potoků pod odlehčovacími komorami nejen v povodí Rudolfovského, ale také potoka Vráteckého či Adamovského, ale i jiných tocích, kdy takové znečištění v minulosti nebývalo. Dále na některých místech vytékají splašky z kanálů.

Stále je ale údajně vše v pořádku a developeři a různí investoři mají zelenou, dotčená státní správa přes mnohá upozornění nekoná, dotčené obce se vyhýbají tomu, aby sdělily svou rezervu kapacity sběrače v souvislosti se sdruženou investicí společného kanalizačního sběrače Rudolfov. A provozovatel ČEVAK sděluje, že z hlediska platných územních plánů lze na kanalizaci připojit veškerou zástavbu uvažovanou územními plány, aniž by k tomu měl podklady. Přestože je kapacita společného sběrače v souvislosti s územními plány dávno vyčerpána, tak je naplánována další výstavba a stále se staví.

S nárůstem počtu obyvatel napojených na kanalizační sběrač poroste koncentrace splašků odtékajících z odlehčovacích komor. Pokud se neudělají provozní, ale hlavně technická opatření v celém kanalizačním okrsku všech sběračů, lze takový rozvoj považovat za neudržitelný.

Odkaz na oba díly Nedej se!:

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1095913550-nedej-se/223562248410020/>

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1095913550-nedej-se/223562248410013/>

*Jaroslav Valevský ml., spolek Náš domov
(psáno pro Rudolfovské listy a Ďáblík)*

Spalovny nám pěkně zatopí: V roce 2050 budou větší emise ze spalování odpadů, než ze samotných fosilních paliv

Vzrůstající počet spaloven odpadu může být zásadním problémem pro evropskou, a především českou klimatickou politiku – takový je závěr webináře Arniky s názvem Klima: Spalovny nám pěkně zatopí. Hlavním tématem webináře bylo spalování odpadů a jeho dopad na emise CO₂. Ten je z velké části způsoben spalováním plastů vyrobených z ropy, tedy jednoho z fosilních paliv. Z prezentace odbornice na spalovny a životní prostředí Nikoly Jelínek vyplynulo, že spalování odpadů vykazuje výrazně vyšší emise CO₂ na jednu vyrobenou kilowatthodinu energie, ve srovnání s průměrem Evropské unie. Problematické však není jen spalování odpadů obsahujících plasty, ale také bioodpadu, který je součástí běžného komunálního odpadu. *“Při stavbě nebo při plánování nových spaloven se přitom ty emise, které jsou biogenního původu a které tvoří až polovinu emisí CO₂ ze spaloven, do hodnocení vlivu na životní prostředí*

vůbec nezapočítávají.” říká Jelínek.

Podle aktuální studie z Jižní Koreje (Kwon et al., 2023) povede do roku 2050 přeměna plastového odpadu na energii (včetně spalování v ZEVO), k větším emisím CO₂ než spalování fosilních paliv. Jejich zjištění ukazují, že přeměna plastového odpadu na energii by měla být vnímána jako daleko větší problém, než tomu v současnosti je. Jinými slovy, nahrazování uhlí, ropy nebo zemního plynu v teplárnách odpady v žádném případě neřeší problém podílu teplárenství na emisích CO₂. Pokud se chceme vyhnout dalším příspěvkům k oteplování atmosféry, musíme se vyhnout slepé uličce, do níž nás ZEVO a podobné technologie vedou.

Druhý přednášející, odborník na toxické látky Jindřich Petrlík, zdůraznil negativní vliv spaloven na biodiverzitu. Především díky manipulaci s odpadním popílkem se z nich dostávají do životního prostředí například tzv. věčné chemikálie – persistentní organické látky (POPs). Ty se potom postupem potravinovým řetězcem kumulují a ohrožují vrcholové predátory, jako jsou například symbol USA orel bělohlavý anebo želva kareta obrovská, žijící v Austrálii. Věčné chemikálie jsou však problémem i v Evropě. *“Ve Švédsku vznikla studie, která zkoumala, proč dochází ke snížení reprodukční schopnosti u vyder a zjistili, že je to způsobeno zvýšenými koncentracemi polychlorovaných bifenyly. To jsou látky, které jsou sice dnes zakázané, přestaly se vyrábět a používat, ale bohužel vznikají mimovolně, nechtěně jako vedlejší produkty, podobným způsobem jako dioxiny při spalování.”* říká Petrlík.

Třetím problémem, na který odborníci z Arniky upozornili, je ničení fosforu spalováním bioodpadů a příspěvek spaloven k prolamování třetí planetární meze – narušení koloběhu fosforu. *„Každý rok se v dánských spalovnách ztratí téměř 10 000 tun fosforu,“* odhadl profesor Lars Stoumann Jensen z Fakulty přírodních věd Kodaňské univerzity. To zhruba odpovídá množství, které Dánsko ročně dováží jako fosfát.

Vzhledem k prokazatelnému vlivu spaloven na ničivé globální změny v životním prostředí je podle Arniky potřeba zásadních změn v postojích a opatřeních ohledně jejich provozu, ale i v oblasti výroby plastů. Ty by měly vést ke zvýšení snahy o recyklaci i kompostování bioodpadů a minimalizaci výroby plastů, jako klíčové aktivitě při ochraně životního prostředí.

Tisková zpráva Arniky

Dioxiny ze spaloven se dostávají do potravin lokálního původu v různých koutech světa

Činností spaloven, zejména v důsledku nakládání s pevnými zbytky, dochází ke znečištění životního prostředí. Při něm se do životního prostředí uvolňují například nebezpečné věčné chemikálie, dioxiny, ale i těžké kovy nebo mikroplasty. O tom, jaký vliv na životní prostředí a život obyvatel má chemické znečištění, přednášela Arnika také na mezinárodní konferenci Dioxin 2023. Prezentovala na ní výsledky několika studií týkajících se mimo jiné i dioxinů, které vznikají jako vedlejší produkty při spalování odpadů, včetně těch zdravotnických.

Dioxiny se podle výsledků těchto studií objevují ve zvýšených koncentracích ve vejcích slepic z domácích

chovů, které představují citlivý indikátor znečištění prostředí těmito látkami. Mají totiž volný přístup ke kontaminované půdě a prachu, který společně s drobným hmyzem dostávají do svého těla. Pokud je půda kontaminovaná nad určitou úroveň (2–4 ng PCDD/F-TEQ/kg sušiny), projeví se to akumulací těchto látek v tělech slepic a následně v samotných vejcích, která slouží jako důležitý zdroj bílkovin [viz].

Vejce z okolí spaloven odpadu v různých zemích, včetně Kamerunu, Ghany a Gabonu, vykazala alarmující koncentrace dioxinů, často překračující evropské limity. Tím jsou místní lidé, zejména děti, vystaveni riziku poškození nervového, imunitního a hormonálního nebo reprodukčního systému.

V Česku jsme naměřili vyšší hodnoty a potom už neměli příležitost měřit

V důsledku toho se koncentrace dioxinů ve vejcích z okolí spaloven zdravotnického odpadu v Kamerunu, Ghaně i Gabonu [viz] pohybovaly v podobných či ještě vyšších mezích, jako vejce odebraná v letech 2004-5 z okolí spaloven zdravotnického odpadu v Lysé nad Labem a v Benešově. Limit, který je daný na evropské úrovni pro obsah těchto látek ve vejcích byl překročen téměř ve všech případech (vč. Lysé nad Labem a Benešova), vyšší byl i oproti vejcům zakoupeným

v supermarketu. Novější odběry vzorků z lokalit českých spaloven nebezpečných odpadů nejsou k dispozici.

Je alarmující, že vzorek vajec z Ghany dosáhl až 25. příčky mezi nejvyššími naměřenými koncentracemi dioxinů ve vejcích z různých lokalit na světě, i přesto, že je místní spalovna již několik let mimo provoz. V jejím okolí se nachází zbytky popela a popílku ze spalování zdravotnických odpadů, ve kterých se drůbež pohybuje, což poukazuje na potřebu přehodnotit limity pro perzistentní organické látky, které jsou považovány za odpad.

Odpad ze spaloven je toxický na celém světě

K podobné situaci dochází i na Tchajwanu [opět viz], kde je ukládán již upravený (solidifikovaný) popílek ze spaloven odpadů (složka, která obsahuje největší podíl toxických látek), který je následně překrýván popelem. Toho zůstává přibližně třetina původní hmotnosti odpadu a nebezpečné látky obsahuje v nižších koncentracích, neplatí to ale pro všechny látky. I přes to byla zjištěna zvýšená koncentrace dioxinů nejen v prachu a v půdě, ale i ve vejcích v blízkosti uzavřených, ale i fungujících skládek zbytků ze spalování odpadu.

Dioxiny ve vejcích z Tchajwanu sice nepřesáhly limit stanovený v EU pro potraviny, ale jejich hladina převyšovala koncentrace v požadových (referenčních) vzorcích z různých zemí jihovýchodní Asie a byla také vyšší než vejce z klecových chovů na Tchajwanu. Rovněž vzorky sedimentu z chovných nádrží z blízkosti tchajwanské silnice Ancing, kde je skládkován popel ze spalování odpadu, byly kontaminovány jak chlorovanými, tak bromovanými dioxiny, které mají podobný účinek jako chlorované dioxiny.

To znamená, že zbytky ze spalování odpadů mohou být zdrojem kontaminace životního prostředí perzistentními organickými látkami (POPs), vznikajícími jako nezamýšlené vedlejší produkty spalování odpadů. V důsledku špatně nastaveného limitu pro odpady s obsahem POPs je pak s nimi nakládáno tak, že dochází ke kontaminaci životního prostředí a potravního řetězce.

Tisková zpráva Arniky

Vývoj pomalý, až zpětný

„Vývoj názorů bude zřejmě pomalejší, než jsem čekal, určitě pomalejší než vývoj druhů,“ poznamenal Charles Darwin k mediální kampani, která se rozpoutala po publikování jeho knihy „O původu druhů“. Nejen pomalejší, on se ten vývoj možná úplně obrací.

Kreacionisté tvrdí, že druhy byly stvořeny neměnné na počátku světa. Dnešní inkarnací kreacionismu se stala tzv. teorie inteligentního plánu, podle níž některé rysy organismů lze lépe vysvětlit nějakou inteligentní příčinou než přírodním výběrem. Přestože jde mezi biology o menšinový názor, v řadě zemí existují snahy evoluci prostě zrušit. Ze školních osnov se jí snaží vymýtit indická či turecká vláda, ale i řada Američanů, zejména v jižanských státech.

A nějaká diskuse je často marná, jako když mi ve vlaku jistý svědek Jehovův po dvouhodinové diskusi sdělil: „A vy si opravdu jako Darwin myslíte, že bažant vznikl ze zajíce?“

Jiří Řehounek

Krásná Pepina, Smetanův jerlín nebo Šťastná katalpa. Strom roku představuje finalisty

či Jerlín Bedřicha Smetany. Hlasování pro stromy začíná 24. července a potrvá do 8. října, více informací lidé najdou na www.stromroku.cz.

„Největší zastoupení letos měly nominace ze Středočeského kraje s šestnáctkou adeptů, s jedenácti návrhy nezaostávalo ani Ústecko a s devítkou nominací jižní Morava. Do finále se nakonec probjovala

Nadace Partnerství zveřejnila finalisty populární ankety Strom roku. Porota z řad zástupců předchozích ročníků a odborníků vybírala mezi rekordními třiaosmdesáti nominacemi ze všech krajů. Počet stromů, které od léta budou usilovat o populární titul, je letos nižší: do finále putuje desítka z nich, vedle toho čestný titul připadnul třem Stromům hrdinům. Mezi vybranými adepty na titul najdeme šestici dubů a lip. Ale také hrušeň, borovici přezdívanou Krásná Pepina, kterou Bohumil Hrabal zasadil do své povídky Slavnosti sněženek; vzácnou katalpu z brněnské vily Stiasni

šestice krajů. Od 19. června plánuje Nadace Partnerství vyrazit na focení a natáčení pořadů o stromech za doprovodu populárního moderátora Zázraků přírody Vladimíra Kořena,“ doplňuje koordinátorka ankety Kateřina Bolečková.

Odbornou porotu doplnily dvě nové tváře: moderátor a publicista Českého rozhlasu Václav Žmolík a influencerka a modelka Jitka Nováčková, která letošní ročník okomentovala takto: „A on tam stál a koukal do polí, byl jak král, sám v celém okolí, korunu měl i když ne ze zlata... Tak se zpívá v písni Strom, která mě při prvním poslechu rozplakala. Dojetím, vděčností a uvědoměním si té stabilní a klidné krásy stromů. Moc se těším na letošní finalisty a jejich příběhy.“

„Ze stromů miluji zejména lípy. A možná není náhoda, že náš dům na statku v Českém ráji stíní hned tři letité. Však tomuto místo s láskou říkáme Lipov. Když se naši sousedé diví, nač máme tak velké stromy, odpovídám jim: Dávají stín, zadržují vodu na pozemku, chrání dům před větrem, domov v nich každý rok najdou ptáci, kteří nám pak od jara do léta na statku zpívají. A hlavně jsou krásné,“ dodává porotce Václav Žmolík.

O zástupce národních stromů v letošním ročníku skutečně není nouze, do nejužšího výběru se probjovala 300letá Nepomyšlská lípa z Ústeckého kraje, o dvě století mladší Zábořská lípa z jižních Čech, Lípa na školní zahradě z jihomoravského Sulíkova nebo Divadelní lípa z Týnce nad Sázavou, kterou do své tvorby vtiskl i K. H. Borovský. Další kulturní odkaz nese jerlín při statku Lamberk, u kterého Smetana

komponoval slavnou Prodanou nevěstu. Toho v letním hlasování doplní Havlíčkův dub u Prosečského zámku či nejmohutnější dub Jihočechů přezdívaný Mladějovický. Finálovou desítku dotváří Hruška v širém poli z Mrákotína, borovice Krásná Pepina rostoucí v polabském přírodním parku Kersko-Bory a v neposlední řadě vzácná katalpa, jež poutá pozornost návštěvníků v samotném srdci zahrady prvorepublikové vily Stiassni v Brně.

Tisková zpráva Nadace Partnerství

ZAOSTŘENO ENVIROSKOPEM

Vybrali jsme pro vás ze 400 různých tipů na výlety po Jihočeském kraji, které všechny najdete v databázi Envirooskop na webu www.envirooskop.cz. Jeho zpracovatelem je jihočeská Krajská síť environmentálních center KRASEC.

Červená studánka (lat: 49.038, lon: 14.9893)

Osvěžte se ledově studenou vodou při toulkách bukovými lesy a skalními útvary v oblasti Fabiánu.

Červená studánka je poměrně vysoká dřevěná stavba se špičatou střechou, která je natřena překvapivě na červeno. Vytéká z ní pramen. Vedle stojí i lavička. Studánka se nachází těsně při hranici přírodní rezervace Fabián, kterou můžete navštívit společně se studánkou. Stejně jako mnohé další studánky poblíž je spravována zaměstnanci Lesů ČR.

Červená studánka není zdaleka jedinou studánkou v této oblasti. Zdejší lesy jsou protkané mnoha cestami a podél nich můžete potkat řadu studánek. Narazit můžete třeba i na Zbojnickou studánku pod Bublavou skálou, Pánovu studánku jen kus od ní, Bezednou studnu téměř na samém vrcholu kopce Fabiánu či studánku Fořtmistrovka u přírodní rezervace Fabián.

Časová náročnost: 4 hodiny (tam i zpět)

Povaha terénu: Turisticky značené trasy mají asfaltový povrch, po odbočení z nich se budete pohybovat po lesních cestách, blízko studánky po vyjetých kolejích.

Dostupnost: Na lokalitu se je možné dostat od vsi Libořezy, kde se nachází autobusová zastávka. Zde nebo v blízké osadě Hutě u Příbraze můžete nechat auto. Poté pokračujete přibližně 3 km po žluté turistické značce a dále asi 3 km po modré značce. Dále odbočíte vlevo po lesní cestě, ze které vzápětí uhnete vpravo. Dorazíte k trojúhelníku cest a zvolíte tu, která vede doleva. Na dalším rozcestí se vydáte vpravo.

Odkaz na lokalitu na stránce Envirokopu najdete zde:

<http://www.envirokop.cz/?cervena-studanka>

Vybrala pro vás Romana Panská

Envirokop je podpořen Jihočeským krajem.

Zelené úterky

Calla vás srdečně zve na besedu

Havrani v Budějovicích

s Petrem Veselým
z Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity

Kolonie havranů polních neodmyslitelně patří ke koloritu Českých Budějovic. Vzbuzují ale také kontroverze. Co o českobudějovických havranech víme? Kolik jich u nás hnízdí a co dělají v zimě? A proč mají na nohách barevné kroužky?

V úterý 17. října 2023 od 17:30 hod.

Klub Horká Vana, Česká 222/7, České Budějovice

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice

tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

a také na <https://www.facebook.com/spolekcalla>

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

Calla Vás srdečně zve na přírodovědnou vycházku

„Za houbami na tankodrom“

s mykologem **Alešem Jirsou** (PřF JU)
a entomologem **Jiřím Řehounkem** (Calla)

Přírodovědná vycházka bude zaměřená především na houby, nebudeme se však vyhýbat ani dalším zajímavým organismům.
Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá dvě až tři hodiny. Trasa bude sjízdná pro dětské kočárky.

Sobota 14. 10. 2023 od 9:00 hod.

Sraz účastníků na zastávce českobudějovické MHD Máj – Milady Horákové
(vyčkáme příjezdu spoje č. 1 v 9:01).

Více informací: Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice,
tel.: 605 066 898, RehounekJ@seznam.cz, www.calla.cz.

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

Hnutí DUHA

Místní skupina České Budějovice

Vás zve na besedu

V jakém stavu je klima na naší planetě?

Dá se s klimatickou změnou žít?

**s Mgr. Alexanderem Ačem,
Ph.D.**

z Ústavu výzkumu globální změny AV ČR

ve středu 25. října 2023 od 17.30 hod.

Kulturní a kreativní centrum Rabenštejnská 2020,

Panská 207/4, České Budějovice

vstupné dobrovolné

Tato akce je spolufinancována statutárním městem České Budějovice v rámci sítě Krasec.

České Švýcarsko ve fotografii

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí
zve na besedu

s fotografem a milovníkem přírody
Václavem Sojkou

Motivací fotografické práce Václava Sojky je už tři desítky let ochrana přírody. Je zaměstnán u Národního parku České Švýcarsko, jehož nádhru umí na fotografiích zachytit jako málokdo. A o krásu živé i neživé přírody tohoto koutu naší země se s námi podělí. S optimismem se také podíváme na proměnu území, které vloni zasáhl rozsáhlý lesní požár.

Úterý 7. listopadu od 17,30 hodin
v Kulturním klubu Horká vana, Česká ul. 7 v Českých Budějovicích

Akce se koná za finanční podpory jihočeské Krajské sítě environmentálních center KRASEC a Magistrátu města České Budějovice.

Festival ptactva – akce v Jihočeském kraji

Blatná

Vycházka s pozorováním ptactva včetně ukázky kroužkování ptáků a informací o jejich tahu. Sraz v neděli **8. 10.** v 8:15 u špejcharu mezi rybníky Topiči v BLATNĚ. Vede Petr Pavlík (723 743 299).

Řežabinec

Akce proběhne v neděli **1. 10.** u ptačí pozorovatelný Prácheňského muzea v Písku u rybníka Řežabinec, kde na vás čekáme od 9:00 do 13:00. Připravena je tradiční ukázka kroužkování, pozorování ptáků na hladině velmi silným dalekohledem, pro případné zájemce i vycházka s ornitologem nebo hry pro děti. A zejména zajímavé historky a povídaní o ptácích, rezervaci i ochraně přírody s ornitology Prácheňského muzea Karlem Peclm a Jiřím Šebestianem (607 720 398).

Sezimovo Ústí

Sraz v sobotu **7. 10.** v 9:00 u kašny před ZŠ na ul. 9. května v Sezimově Ústí II. Vycházka spojená s pozorováním ptáků, případně ukázka jejich odchytu a kroužkování. Presentace příspěvků k ochraně ptáků a pomoci ptákům v zimním období. Vedou Josef Jahelka (j.jahelka@seznam.cz ,723 432 988), Petr Tousek, V. Gabriel.

Tábor, část Náchod

Sraz v neděli **8. 10.** v 9:00 na zastávce MHD Tábor Náchod (začátek ul. Ke Mlýnu). Vycházka spojená s pozorováním ptáků, případně ukázka jejich odchyty a kroužkování. Presentace příspěvků k ochraně ptáků a pomoci ptákům v zimním období. Vedou Josef Jahelka (j.jahelka@seznam.cz, 723 432 988), Petr Tousek, V. Gabriel.

Tučapy

Sraz ve čtvrtek **28. 9.** v 9.00 na parkovišti u autobusové zastávky v Tučapech ([zde](#)), 7 km severovýchodně od Soběslavi. Pozorování nejen vodních ptáků na rybnících u Tučap a v jejich okolí. Ukázka kroužkování ptáků. Povídání o problematice ochrany ptáků v různých typech prostředí. Vede Mirek Bažant (734 570 333).

Ptačí park Zbudovská Blata

První akce ve vznikajícím ptačím parku ČSO Zbudovská blata. Čeká nás představení ptačího parku, pozorování ptactva a kroužkování. Sraz v neděli **1. 10.** v 9:30 před železničním přejezdem mezi Zbudovem a Zliví ([zde](#)). Vycházka povede směrem k PR Mokřiny u Vomáček a zpět (max. 3 km). Doporučujeme dalekohled a nepromokavou obuv. Vede Kryštof Chmel, správce ptačího parku Zbudovská blata (chmel@birdlife.cz, 723 757 768).

Akce v ostatních krajích a pozvánky ke stažení najdete zde: <https://www.birdlife.cz/pozvanka-na-podzimni-festival-ptactva-2023/>

Zpravodaj **Ďáblík** pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Články do dalšího čísla posílejte do **15. 10. 2023** na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Chcete-li se přihlásit k pravidelnému odběru **Ďáblíka**, pište na romana.panska@calla.cz. Nechcete-li naopak dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás vymažeme z adresáře.

Všechna starší čísla občasníku **Ďáblík** najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!